

Cultuur

Almkerk
Andel
Babyloniënbroek
Drongelen
Dussen
Eethen
Genderen

Giessen
Hank
Meeuwen
Nieuwendijk
Oudendijk
Rijswijk
Sleeuwijk

Uitwijk
Uppel
Veen
Waardhuizen
Werkendam
Woudrichem
Wijk en Aalburg

“Cultuur is de basis, de bodem van de taart”

In een abnormaal jaar hebben de aanbieders van cultuur in Altena flinke tegenslagen moeten verwerken, ziet ook wethouder Paula Jorritsma. Veel evenementen konden niet doorgaan en verenigingen moesten hun activiteiten staken. “Gelukkig zijn mensen ook bijzonder vindingrijk.”

In eerste instantie had niemand gedacht dat de gevolgen van de coronapandemie zo zouden doordreunen in onze samenleving. Ook in Altena werden het afgelopen jaar vrijwel alle evenementen afgelast en moesten culturele instellingen en verenigingen hun activiteiten stopzetten. “Het was heel erg abnormaal”, constateert wethouder Paula Jorritsma, nu er weer licht gloort aan de horizon. “Altena is rijk aan evenementen, dus het was jammer dat veel niet door kon gaan. Door het jaarlijkse visbakken in Woudrichem moest een streep, net als door De Slag om Altena, de Havendagen in Werkendam en de Streekdagen in Meeuwen. Ook voor muziekverenigingen en muziekscholen was de coronacrisis een hard gelag, want met blaasinstrumenten verspreidt het virus zich makkelijker. Voor wie een avondje naar een toneelvoorstelling of naar de plaatselijke fanfare hoogtepunten zijn, is het echt verschrikkelijk geweest. Maar ook voor anderen. Op een gegeven moment ga je het missen, het gevoel van bij elkaar zijn in een oefenruimte of in een theater.”

Het is niet zo dat organisaties en verenigingen op cultureel terrein in de gemeente Altena en locaties als het Biesbosch MuseumEiland of poppodium Xinix op omvallen staan, zegt de wethouder. Gelukkig zijn er allerlei regelingen. De gemeente Altena helpt bijvoorbeeld met een speciale coronasubsidie initiatieven weer op gang, nu de coronamaatregelen weer meer toestaan. In totaal heeft de gemeente Altena hiervoor 400.000 euro beschikbaar gesteld. “En gelukkig zijn mensen werkzaam in de cultuursector ook bijzonder vindingrijk. Kijk maar eens naar toneelvereniging De Stuiter, die een online voorstelling via Zoom heeft opgetuigd.”

Jorritsma noemt cultuur en ook natuur ‘voorwaardenscheppend voor het welzijn van de mens’. “Ik heb het al eens eerder gezegd: ‘Cultuur is de basis. De bodem van de taart, in plaats van de kers óp de taart.’”

En de cultuur is sterk in Altena. Niet voor niets heeft de gemeenteraad in 2019 unaniem de cultuurvisie vastgesteld. De rode draad van de cultuurvisie is erfgoed en cultuurhistorie. “Een belangrijke drager voor cultuur”, zegt Jorritsma. “Hier wordt in Altena veel inspiratie uitgehaald. Bijvoorbeeld door de scholen, waarvoor samen met de Bibliotheek Cultuurpunt Altena een

programma is uitgerold. Dat begon heel klein, maar is uiteindelijk zo gegroeid naar iets dat past bij Altena. Je ziet alle scholen, hoe verschillend ze onderling ook kunnen zijn in dit gebied, iets vinden in het menu van cultuureducatie.”

Dan is er ook nog het project Méér Muziek in de Klas. Koningin Máxima is erevoorzitter van het platform, dat als doel heeft structureel muziekonderwijs te bieden aan alle 1,6 miljoen basisschoolkinderen in Nederland. Leerkrachten krijgen daarvoor professionele ondersteuning in de klas en daar zijn zowel de scholen zelf, de wethouder én de leerlingen heel blij mee, vertelt Jorritsma. “Het is meer dan alleen droog noten leren en de kinderen vinden het ontzettend leuk. Bovendien heeft muziek een positief

effect op de leerprestaties. Door muziek in het onderwijsprogramma te integreren, krijgt ieder kind kans zich te ontwikkelen. Zo draagt muziekonderwijs in de klas dus ook bij aan kansengelijkheid.”

Ondertussen wordt er gewerkt aan de Canon van Altena en dromen inwoners en cultuurmakers van een centrum, waar alle kunst- en cultuurmakers in de gemeente zich thuis voelen. Een typisch voorbeeld van ‘van buiten naar binnen’ werken, iets wat het college graag ziet en mogelijk maakt. Waar het idee voor zo’n centrum precies gaat eindigen, weet Jorritsma niet. “Ik heb de initiatiefnemers gezegd: Denk niet teveel in stenen en kijk naar wat er mogelijk is in Altena. Wat mij betreft kan het alle kanten op.”

“De kracht van de waterlinie zit in verbinding, dat geldt ook voor cultuur. Deze locatie staat symbool voor verbinding met Gelderland en Zuid-Holland in de Vestingdriehoek en het feit dat mensen cultuurmakers zijn, zoals de vrijwilligers van Boven ‘t Gat!”

Wethouder Paula Jorritsma bij de Waterlinie (genomineerd Werelderfgoed), Boven ‘t Gat

visie op CULTUUR IN ALTENA

concept september 2018

Wat verstaan we onder cultuur?

Cultuur verbindt, brengt mensen samen en is de bouwstof van Altena. We willen werken aan draagvlak, kennis van en over elkaar en gaan actief inwoners betrekken.

We zijn rijk aan

Historie, erfgoed, water, bibliotheekwerk, educatie, cultuurtourisme, evenementen, verenigingen en muziek.

We willen meer

Initiatief, cultuureducatie, trots, talentontwikkeling, (e-)communicatie, diversiteit in podiumkunsten, samenwerking, inwoners betrekken met de nadruk op de jeugd en 'nieuwe' inwoners.

We dromen van

- Een Altena Parade/ UITmarkt (à la Oerol)
- Muziek in alle klassen
- Een podium voor schrijvers
- Meer kunst in de openbare ruimte
- Een Creatief Centrum

Klik [hier](#) voor overzicht 'Altena Cloud'.

Inspraak in cultuur

Inspraak is de motor voor creativiteit en peilt behoeften. Samen bouwen we aan cultuur en stimuleren we synergie. Iedereen geeft input en is verantwoordelijk voor visievorming en beleid. Deze leeft. Is niet statisch. De overheid heeft een visie en stelt onder andere middelen beschikbaar. Men wil zich gehoord voelen en duidelijk verwachtingenmanagement en geen tot weinig beperkingen.

thema 1

Ontwikkeling en ontplooiing

Missie

Gemeente Altena biedt alle inwoners de kans actief bezig te zijn met kunst en cultuur. Zij kunnen zich ontplooiën en hun culturele identiteit versterken. Het aanbod is laagdrempelig en leidt tot ontspanning en ontwikkeling. De culturele leefbaarheid bevordert het vestigingsklimaat.

Ambities

Creëer een cultureel aantrekkelijk vestigingsklimaat voor inwoners en (culturele) ondernemers. Bevorder deelname in de amateurkunst. Stimuleer cultuureducatie, cultuur in alle disciplines. Behoud basisfuncties als bibliotheekwerk, muziekonderwijs, welzijnswerk en archieven.

Acties

- Muziek op alle scholen.
- Cultuureducatie op school.
- Talentontwikkeling.
- Stimuleren amateurkunst.
- Behoud basisfuncties: bibliotheek, muziek, welzijnswerk en archief.

thema 2

Erfgoed en identiteit

Missie

Het verleden van de gemeente Altena een toekomst geven door het zichtbaar maken, versterken en promoten van (immaterieel) erfgoed en identiteit.

Ambities

Cultureel erfgoed dichterbij de bewoners van de kernen brengen. We stimuleren onze culturele identiteit, volkscultuur en (immaterieel) erfgoed. We versterken en promoten het bestaande (immaterieel) erfgoed en creëren nieuw erfgoed.

Acties

- Visualiseer monumenten en vondsten o.a. door virtual reality en nieuwe media.
- Canon van Altena.
- Het netwerk in kaart brengen.
- Ontwikkel een visie op erfgoedtoerisme.
- Beleefbaar maken Nieuwe Hollandse Waterlinie.
- We stimuleren acties rondom identiteit van de kernen.

thema 3

Toerisme en beleving

Missie

Cultuur is een economische drager voor de streek voor onder andere toerisme. Inwoners en toeristen ontdekken rijkdommen die verrassen. De Biesbosch, Nieuwe Hollandse Waterlinie en Vesting Woudrichem zijn unieke parels voor de (cultuur) toerist.

Ambities

We werken aan en verbeteren samenwerkingsverbanden om het economische, leefbaarheids en toeristische aspect van cultuur te bevorderen. We onderscheiden de parels: Biesbosch, Nieuwe Hollandse Waterlinie en Vesting Woudrichem door continuïteit in culturele activiteiten, aanbod en producten.

Acties

- Verhalen en coryfeeën per kern in kaart brengen. Door middel van storytelling en nieuwe media ons cultureel erfgoed overbrengen aan toerist en recreant.
- Meer kunst in openbare ruimte. Altena Kunstroute.
- Een visie op erfgoedtoerisme.
- Altena Parade (à la Oerol).

'Een sector in opkomst is de recreatieve sector, vanwege de landschappelijke en cultuurhistorische waarden, van onder meer De Biesbosch en Vesting Woudrichem. Behoud en openbare toegankelijkheid van ons monumentaal erfgoed is van belang voor ons historisch besef, onze identiteit en de aantrekkelijkheid van onze gemeente.'

uit de toekomst visie van Altena

Algemeen Cultuur in Beeld

Interactieve kaart alle culturele instellingen en activiteiten. Klik [hier](#) voor het overzicht van de instellingen.

algemeen - focus - must

Inspraak

We breiden de wijze van inspraak uit, samen:

1. we betrekken de professionele instellingen bij doorontwikkeling en uitvoering.

2. Werken we aan een cultureel netwerk met netwerkbijeenkomsten waarbij we 1 of 2 keer per jaar een gemeenschappelijk thema aan de orde stellen.

3. Met de Cultuurraad Altena gaan we aan de slag met de harmonisatie van beleid, subsidieaanvragen, kunst-opdrachten en culturele projecten.
4. Ontwikkelen we een creatieve denktank, een vrijplaats met, voor en door creatievelingen.
5. Daarnaast kiezen we voor inspraak op het moment van creatie, van visievorming tot uitvoering en doen daarbij een beroep op een pool van deskundigen.

Communicatie en coördinatie

We maken verbindingen, organiseren een platform, gezamenlijke communicatieplan van alle culturele activiteiten en stimuleren het gebruik van social media onder ondernemers, stichtingen en verenigingen. We betrekken de kerken actief. We bevorderen het delen van expertise, accommodaties, materiaal en communicatie.

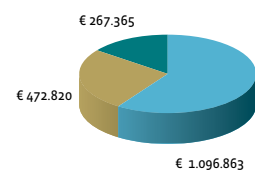
Bestaand beleid

Overzicht bestaand beleid beschikbaar in verdiepend document.

Bestaande budgetten

Overzicht bestaande budgetten beschikbaar in verdiepend document.

- Ontwikkeling en ontplooiing
- Erfgoed en identiteit
- Toerisme en beleving

onderzoek

Wat weet het veld? • Wat niet? • Wat wil het veld?

De enquêtes

Oranjeverenigingen, muziekverenigingen, grote culturele instellingen, theatergroepen en andere partijen hebben de online enquête ingevuld. Alle respondenten benadrukken de waarde van cultuur. Cultuur brengt samen en verbindt. Cultuur is een belangrijke manier van ontspanning voor veel mensen. Men is trots op de cultuur en traditie die we kennen in deze regio en vindt het belangrijk dat deze behouden blijft. Ook de dorpsidentiteit wordt door velen als van grote waarde ervaren. Velen geven aan te hopen dat de gemeente Altena een actieve en ondernemende houding aanneemt als het gaat om cultuur, een gemeente die faciliteert en ondersteunt, maar ook initiatief neemt. Dit om cultuur zo laagdrempelig en toegankelijk mogelijk te houden. Een groot deel van de respondenten geeft aan te willen samenwerken met anderen, kennis en expertise te willen uitwisselen maar ook praktische zaken te delen als repetitieruimte.

De interviews

Grote instellingen die de cultuur van Altena uitdragen en in stand houden zijn het Streekarchief, Erfgoed Altena, de Bibliotheek Cultuurpunt Altena, het Biesbosch Museum Eiland en de VVV Biesbosch Linie. Ze zijn door de leden van de cultuurraden geïnterviewd over het bestaande beleid, wensen en ontwikkelingen. Het behoud en uitdragen van ons erfgoed, stimuleren en faciliteren van cultuureducatie, delen van kennis en expertise en gezamenlijke communicatie en promotie zijn de gemeenschappelijke behoeften.

Klik [hier](#) voor de resultaten van de enquête en interviews.

agenda 2019 - 2023

Wat gaan we nu doen en wat straks?

- 2019 Harmonisatie subsidieregelingen
- 2019 - 2023 Bevordering samenwerking en uitwisseling
- 2019 - 2023 Altena Cultuurraad, netwerkbijeenkomsten, creatieve denktank (vrijplaats)
- 2019 - 2023 Gezamenlijke communicatie, promotie, social media

Op basis van prioritering veld, beschikbare middelen (in mens en geld), focus:

1. Cultuureducatie op school
Stimuleren amateurkunst
Altena Parade (à la Oerol)
Door middel van storytelling en nieuwe media ons cultureel erfgoed overbrengen aan toerist en recreant
Muziek op alle scholen
2. Talentontwikkeling
Meer kunst in de openbare ruimte
Altena Kunstroute
Een visie op Erfgoedtoerisme
Visualiseer monumenten en vondsten o.a. door virtual reality en nieuwe media
3. Verhalen en coryfeeën per kern in kaart brengen
Canon van Altena
Netwerk in kaart brengen
Beleefbaar maken Nieuwe Hollandse Waterlinie
Lichtkrant
Vrijplaats voor jongeren
Koppeling bedrijven/kunst
We stimuleren acties rondom identiteit van de kernen

BASIS in alle categorieën: Behoud van de basisfuncties voor bibliotheek, muziek, welzijnswerk en archief.

Cultuur brengt mensen samen; mensen brengen de cultuur samen. Er ligt hier een land aan verhalen die nog verteld moeten worden; zoek naar die verhalen en vraag of de vertellers willen opstaan. Er liggen schatten hier aan architectuur, natuur en cultuur; dus turen in de verte voor inspiratie is niet nodig. Wie de blik op open draagt, de oren spitst, de geuren snoeft, de morgen proeft, ontmoet voorbij de open deur de prachten van het Land van Altena. Er rest ons enkel nog dat deurtje te wijzen.

Marco Martens (Spoken Agency)

‘Met projectsubsidies geven we de sector de kans om mooie plannen te realiseren’

Een speciale website brengt cultuurmakers in Altena dichterbij elkaar. “Het gaat erom dat iedereen weet wat er bij de burens speelt. Er mag onderling veel meer samenwerking komen”, vindt Annemarie de Stigter, beleidsadviseur bij de gemeente Altena.

De naam van de website allecultuuraltena.nl dekt precies de lading die bezoekers van het online platform aantreffen. Het is een verzamelaarsplaats van alle instellingen, cultuurmakers, verenigingen en evenementen in Altena. Van toneelvereniging 't Hanks Genoegen tot de zomerfeesten in Almkerk en van popkoor Van alles Wâ uit Andel tot aan keramiste Heleen Colijn in Giessen. De gemeente Altena heeft er alles aan gedaan om iedereen een plek te geven. “We moeten een beetje af van kunst met een grote K”, zegt Annemarie de Stigter. “Het culturele netwerk in Altena is groot. Van muziek tot toneel. Van erfgoed tot kleinkunst. Cultuur- en muziekeducatie op alle scholen. Kunst in de

openbare ruimte siert ons unieke landschap. Ook de bibliotheek is in bijna alle kernen terug te vinden. Er is veel. Daarom is dit online platform over alle cultuur in Altena ontstaan.”

De nieuwe site moet vooral voor verbinding onder cultuurmakers in Altena zorgen, legt Annemarie uit. “Zodat ze weten wat er bij de burens speelt. Er mag onderling meer samenwerking komen. Daar is behoefte aan. Sinds de herindeling tot de gemeente Altena is alles groter geworden, waardoor je als vereniging ook makkelijker dingen kan combineren.” De Stigter doelt bijvoorbeeld op de uitwisseling van repetitieruimtes of bestuursvacatures. “Waarom zou je het werven van nieuwe bestuursleden beperken tot alleen je eigen kern?” vraagt ze zich af. “In deze grote gemeente zijn zoveel mensen actief. Bestuurlijk kun je bovendien ook wel wat combineren.”

Tegelijkertijd laat www.allecultuuraltena.nl zien wat er allemaal gebeurt in Altena. “Een complete agenda is nu nog een groot gemis, niet alleen voor het publiek, maar ook voor de makers zelf. Toneelverenigingen in Altena weten soms niet eens van elkaars bestaan.”

Daarnaast geeft het platform inzicht in alle regelingen die er zijn, zoals het Fonds voor Cultuurparticipatie of het Prins Bernhard

Cultuurfonds, maar ook de gemeentelijke coronasteun. De subsidies uit de drie voormalige gemeenten zijn in Altena inmiddels gelijk getrokken en dat is voor de ene vereniging voordeliger geweest dan voor de andere. “Maar er was veel begrip, hoor”, zegt De Stigter. Tegenwoordig kunnen verenigingen en organisaties een aanvraag doen voor een projectsubsidie als ze iets willen opzetten. Daarbij kunnen ze rekenen op steun van de gemeente. “We kunnen een cultureel project dat aansluit op de ambities uit onze cultuurvisie stimuleren met een financiële bijdrage”, stelt De Stigter. We hopen hiermee de kwaliteit van het aanbod te verhogen. “En dan gaat het niet over het niveau van de voorstellingen en uitvoeringen zelf, maar wel over de professionaliteit van de organisatie. Wij ondersteunen zoveel mogelijk daarbij.” De projecten gerelateerd aan de themajaren over de Sint Elisabethsvloed, Hugo de Groot en Biesbosch 75 jaar bevrijd, die ook aandacht krijgen in dit katern, zijn hier een mooi voorbeeld van.

Het is voor De Stigter ook de belangrijkste conclusie uit de Cultuurvisie, die in 2019 is vastgesteld door de gemeenteraad. “Die samensmelting van al het cultuuraanbod spreekt voor mij heel erg uit de Cultuurvisie. Ik hoop dat we elkaar gaan vinden in de toekomst en dat iedereen zijn steentje hieraan kan bijdragen.”

Annemarie de Stigter

Gemeentelijke kunst onder de hamer

De gemeente Altena gaat 'ontzamelen', zegt Annemarie de Stigter. De kunstcollecties van de voormalige gemeente Aalburg, Werkendam en Woudrichem worden daarvoor doorzocht. “En wat we waardevol vinden, gaan we op openbare locaties plaatsen, tentoonstellen en wellicht gaan we een deel ervan veilen onder de inwoners”, legt De Stigter uit. Mede door de oude Beeldende Kunstenaars Regeling (BKR) heeft de gemeente Altena een flinke kunstcollectie. “Daar zit werkelijk van alles tussen. De een vindt het niks, de ander vindt het geweldig. Een beetje tussen kunst en kitsch, zeg maar”, lacht De Stigter. Altena is niet zelden het onderwerp van de werken. “Er is veel kunst gemaakt over de streek.”

"Cultuur is meer dan Kunst met een grote K."

Rotonde Almkerk
Kunstenaar Harmke Koning

Kornse Boezem, Noordeveldse molen - Foto: VVV Biesboschlinie

Canon brengt geschiedenis van Altena tot leven

De Canon van Altena brengt met meer dan 55 verhalen de geschiedenis van de streek in beeld. Van leven op een donk 3000 jaar voor Christus naar Altena's sporthelden bijna 5000 jaar later. De canon van Altena is net zo opgebouwd als de canon van Nederland, met voor ieder verhaal een apart venster. Het 21ste deel van de Historische Reeks Land van Heusden en Altena vormt de basis van de canon, die bedoeld is voor het onderwijs. "Maar eigenlijk is het voor iedereen een interessant overzicht van de geschiedenis van de streek", zegt Malu Kuhlmann, medewerker educatie en communicatie bij Streekarchief Langstraat Heusden Altena. Samen met de bibliotheek haakte het streekarchief aan bij het initiatief van Erfgoed Altena om een verzamelplaats van de historie van Altena op te tuigen.

De online tijdslijn is nog niet helemaal klaar. De bedoeling is dat de vensters de komende tijd nog aangevuld worden met beeldmateriaal, links naar filmpjes, excursiemogelijkheden, leestips en andere interessante websites die van toegevoegde waarde zijn voor het verhaal. Die zijn stuk voor stuk onderverdeeld in de tijdvakken zoals basisschoolleerlingen die kennen. Bijvoorbeeld 'de tijd van jagers en boeren' als het gaat om de prehistorie en 'de tijd van Grieken en Romeinen' als het gaat om de oudheid. Leerkrachten kunnen de teksten samen met hun klas lezen of informatie

www.salha.nl
www.erfgoedaltena.nl
www.historischereeks.nl;
 canon gebaseerd op deel 21

vinden om één van de erfgoedlocaties in Altena te bezoeken. "De verhalen uit de canon brengen de geschiedenis dichterbij, naar de eigen omgeving, waardoor de stof beter blijft hangen", stelt Malu. Voor haarzelf bracht het 'Het lege, onherbergzame land', over het Pompveld en het ontstaan van dorpen als Andel, Uitwijk en Emmickhoven na het vertrek van de Romeinen rond het jaar 450, de geschiedenis tot leven.

Het streekarchief beheert de canon en Malu hoopt dat instellingen en verenigingen op het gebied van erfgoed en cultuur in Altena materiaal hebben om toe te voegen aan de in totaal 56 verhalen. "Er zijn mensen die in het huidige overzicht verhalen missen, tegelijkertijd blijft de canon altijd een selectie. Dit overzicht vormt écht de basis, maar het is wel de bedoeling dat het zich blijft ontwikkelen. In de toekomst moeten we dus kijken welke verhalen dan de Canon van Altena vormen."

"Trots op cultuureducatie op scholen"

Ariane van der Waal is cultuurcoach bij de Bibliotheek Cultuurpunt Altena. Het grootste deel van haar werk bestaat uit het ondersteunen van het vormgeven van cultuureducatie op de scholen in de gemeente Altena. En dat gaat goed, vertelt ze. De landelijke subsidie 'Cultuureducatie met Kwaliteit' is recent weer verlengd. Deze subsidie heeft als doel om cultuureducatie in het onderwijs te borgen, in tegenstelling tot de projectmatige aanpak, die scholen in Altena daarvoor hanteerden. "Het Fundament uit Genderen heeft bijvoorbeeld een leerlijn Erfgoed ontwikkeld. En de Oranje Nassaschool uit Veen heeft haar team geprofessionaliseerd in verschillende disciplines om zo een divers aanbod aan te kunnen bieden", legt Ariane uit.

Ze is blij met de investeringen die de gemeente Altena doet als het gaat om de Muziekwijzer en het Cultuurmenu. "Wat ik hier vooral mooi aan vind, is dat de gemeente hier bewust voor kiest." Het Cultuurmenu Altena bestaat jaarlijks uit diverse cultuurprojecten, voor iedere combinatieklas één. De projecten zijn afwisselend en in samenwerking met zowel lokale als landelijke kunstprofessionals. In 2020 heeft het cultuurmenu 3517 leerlingen bereikt.

De Muziekwijzer is nieuw en gericht op meer muziekonderwijs in de klas. De pilot komt

in 2021 - 2022 en in het schooljaar 2022 - 2023 is het voor alle scholen mogelijk om het programma af te nemen. "Muziek helpt kinderen immers in hun ontwikkeling", zegt Ariane. "Het gaat er hierbij om dat kinderen op een laagdrempelige manier kennismaken met muziek. Ook de muziekverenigingen krijgen bijvoorbeeld een plek in dit lesprogramma."

Ook de cultuurcoach ziet dat de belangstelling van scholen in het erfgoed van Altena groot is. "Dat komt, omdat erfgoed ook sterk vertegenwoordigd is in Altena. Bovendien zijn er minder culturele voorzieningen dan in een stad, waardoor een school bijvoorbeeld eerder een tripje naar een fort maakt."

Ariane stelt dat de cultuureducatie vooral uit de scholen zelf moet komen en dat gebeurt ook steeds meer. "Op vrijwel alle scholen is de wil aanwezig om cultuureducatie een plek te geven in hun onderwijs. Als ik zie hoe hard de leerkrachten hieraan werken en hoe enthousiast de leerlingen zijn, dan ben ik heel trots. Deze manier van werken past bij Altena, zeker gezien de grote verschillen tussen de scholen, in zowel schoolgrootte als in achtergrond. Ik hoop dat iedere school in de toekomst een eigen plan voor cultuureducatie heeft." Dit streven ondersteunt ook de gemeente van harte.

"Wat ik hier vooral mooi aan vind, is dat de gemeente hier bewust voor kiest."

Foto: de Bibliotheek Cultuurpunt Altena

Adviescommissie cultuur in Altena probeert een goede verbinding te zijn tussen al die kunstenaars, stichtingen, allerlei cultuurmakers in de gemeente

Jan van Straten torst als voorzitter van de Adviescommissie cultuur in Altena veel ervaring met zich mee. Voordat hij preses werd van de huidige adviescommissie maakte de oud-docent Duitse Taal en Letterkunde al decennia lang in de voormalige gemeente Woudrichem deel uit van de cultuurraad aldaar. Zes jaar zelfs als voorzitter. Hij weet dus waar hij over praat.

De in Giessen woonachtige Jan van Straten is best trots op de Adviescommissie cultuur in Altena die hij momenteel voorziet. "Voor de fusie van de drie gemeenten waren de drie cultuurraden klaar. We zaten met z'n drieën snel op één lijn en zijn vervolgens constructief te werk gegaan", vertelt hij met een standvastige blik. "Er wordt weleens gezegd dat we een voorbeeld zijn in de gemeente." En glimlachend: "Maar dit laatste kan ik niet staven hoor."

De Adviescommissie cultuur probeert een goede verbinding te zijn tussen al die kunstenaars, stichtingen, allerlei cultuurmakers en de gemeente. De commissie is er voor gevraagd en ongevraagd advies. "Altena bruist op het gebied van kunst en cultuur. Het is qua oppervlakte groot en we tellen toch ook ruim 50.000 inwoners. Er zijn zoveel mensen en stichtingen op cultureel gebied, dat moeten we niet onderschatten." Kunst en cultuur blijven een interessante plaats in nemen in de gemeente Altena, van kunst met een grote tot kunst met een kleine k. "Er is voor ieders wat wils", vindt Jan van Straten. "Kunst is de bewuste creatie van iets moois en betekenisvol."

Ondertussen zijn er al wat nieuwe loten aan de kunstboom verschenen. Zoals Stichting Kunst in Altena die van drie kunstroutes één kunstroute gaat opzetten; dit jaar op 18 en 19 september in het gemeentehuis in Almkerk. Dan is er nog de Stichting Kunst- en Cultuurplatform Altena, afgekort KCPA.

"Een platform, dat culturele initiatieven, individuele kunstenaars en kunstliefhebbers met elkaar wil verbinden", verduidelijkt Jan van Straten. En er is al Stichting Kunst die jaren actief is. Zij verzorgt verschillende beeldende kunstlessen voor inmiddels al meer dan 60 cursisten. Tegenwoordig zit de stichting met

plezier in de Bolderik. Natuurlijk zijn er nog veel meer ambities voor de nabije toekomst. "We dromen van een Altena Parade/UITmarkt à la Oerol, muziek in alle klassen, meer kunst in openbare ruimten, enzovoort", noemt hij op.

De huidige Adviescommissie cultuur bestaat uit negen leden. Naast Jan van Straten zijn dat: Els Rutgers, Grietje Zemerling, Klaas Rienks, Marcel Vaandrager, Astrid Bouman, Rebecca Abbink-de Joode, Arja van den Heuvel-Naaijen en Joris Schram.

Het negental doet het werk voorbeeldig hoor je dikwijls. Maar een aantal zou in de toekomst best een stapje terug willen doen want het 70+ gehalte

is hoog. "We zouden heel graag zien dat er dan jonge enthousiaste mensen toe zouden willen treden tot de Adviescommissie cultuur. We hopen dat ze na het lezen van dit Altenakatern over cultuur belangstelling ervoor krijgen."

"Je hoeft niet per se een kunstenaar te zijn om in de commissie plaats te nemen, wel feeling voor kunst en cultuur. Ik ben ook geen kunstenaar, dus ik hoef ook nooit voor eigen parochie te praten." Dat de oud-Woerkummer geen kunstenaar is, klopt niet helemaal. Het cabaretoptreden in het verleden samen met neef Jan de Joode mag best ook als kunst worden beschouwd.

Jan van Straten - Foto: Jan Noordlandt

"Je hoeft niet per se een kunstenaar te zijn om in de commissie plaats te nemen, wel feeling voor kunst en cultuur."

Fort Bakkerskil

Biebosch MuseumEiland

Stichting Kunst

"Kunst is de bewuste creatie van iets moois en betekenisvol."

De Biesbosch viert haar 600e verjaardag

Na de stormnacht van 18 op 19 november 1421 is het nooit meer stil geworden in de Biesbosch. Nog altijd probeert de mens het gebied naar haar hand te zetten, zoals recent bij de ontpoldering van de Noordwaard. De zes eeuwen geschiedenis worden straks verbeeld in het Biesbosch MuseumEiland met een expositie over verleden, heden en toekomst van het gebied.

Museumdirecteur Peter van Beek werkt samen met zijn team aan een expositie over de zes eeuwen geschiedenis van de waterrijke Delta. Hij maakt nog een klein voorbehoud, omdat de financiering nog niet helemaal rond is. Maar de plannen zijn al gemaakt en de stroom publicaties komt al op gang. Zo is het themanummer van het tijdschrift van de waterstaatsgeschiedenis in juni 2021 volledig gewijd aan de Sint Elisabethsvloed van 1421. "Daarin wordt in één van de artikelen op basis van nieuw onderzoek vooral gekeken naar het aantal slachtoffers. Conclusie is dat dat er waarschijnlijk slechts enkele tientallen is geweest. Ook een nieuwe kaart van de Zuidhollandse Waard, getekend door Willem Gabriel Janssen en een animatiefilm over zeshonderd jaar geschiedenis worden in het historische deel van de tentoonstelling opgenomen."

In het tweede deel van de expositie komt het heden aan bod in het project 'Key of Life'. Daarin vertellen mensen die werkzaam zijn geweest in de maritieme en waterbouw, over hoe hun leven volledig in het teken heeft gestaan van water.

In het derde deel van de expositie komt de toekomst van het gebied aan bod. Zo wordt door Rijkswaterstaat, Hoogwaterbeschermingsprogramma en Deltares vooruitgeblikt op 2050 en de nog langere termijn. Wat is er nodig om de Biesbosch en het rivierengebied ook bij klimaatveranderingen en zeespiegelstijging bewoonbaar te houden? Dezelfde vraag wordt ook gesteld aan studenten van de Hoge School Rotterdam (Afdeling cultuurtechniek en de Willem de Kooning Academie).

In het museum is al veel terug te vinden over de Sint Elisabethsvloed en het ontstaan van de Biesbosch. Zo begint een bezoek aan het museum met een groots panorama van het meest bekende schilderij van de stormvloed. Met bewegende beelden gaan bezoekers terug in de tijd naar de stormnacht van 1421. Het klotsen van het water en het huilen van de wind maken het tot een echte beleving. "We gaan ook kijken hoe we in onze vaste collectie meer aandacht aan de Sint Elisabethsvloed kunnen geven en deze collectie aantrekkelijker kunnen

maken voor kinderen", zo laat museumdirecteur Van Beek weten.

In aanloop naar de expositie zijn in het museum ook al diverse activiteiten gepland. Zo wordt nog deze maand een nieuw boek over 600 jaar Biesbosch gepresenteerd. Op 24 september vindt de opening van het Biesbosch lange afstandswandelpad plaats. De plannen voor een 'Nacht van Sint Elisabeth' zijn nog even onzeker.

Peter van Beek - Foto: Hannie Visser-Kieboom

'75 jaar vrijheid' is nog tot eind juli te zien!

De thematentoonstelling '75 jaar bevrijd' is in ieder geval nog tot eind juli 2021 te zien in het Biesbosch MuseumEiland. De tentoonstelling geeft een boeiend inkijkje in deze duistere periode van het waterrijke gebied. Vooral het werk van de Liniecrossers maakt diepe indruk. In het dilemmabos komen hedendaagse vraagstukken aan bod met als centrale vraag 'Wat zou jij doen?'

Medewerkers van het Biesbosch MuseumEiland kijken met gemengde gevoelens terug op de thematentoonstelling over de viering van 75 jaar vrijheid. Door de coronapandemie hebben relatief weinig mensen de kans gehad de tentoonstelling te bezoeken. "We waren steeds wisselend open. De expositie opende op 15 december 2019 en in maart 2020 moesten we dicht vanwege de lockdown. Vanaf juni 2020 waren we een half jaar open maar tijdens 75 jaar herdenking van de Tweede Wereldoorlog in 2021 was het museum opnieuw dicht", zo schetst museumdirecteur Van Beek het voorbije coronajaar. Wel brachten in september 2020 schoolkinderen, mede gefaciliteerd door de

gemeente, een bezoek aan de tentoonstelling. "Mensen die de expositie hebben gezien zijn allemaal positief, ook voor de speciale crossings vaartochten was veel animo." Wel werd op 30 april van dit jaar in klein gezelschap het monument voor de 'broodcrossings' onthuld in de tuin van het museum. Verder werden in 2021 twee boeken gepresenteerd over de oorlogsjaren in de Biesbosch. Het boek 'Liniecrossers' van Jelle Simons werpt vooral een nieuw licht op het belang van het werk van deze verzetsstrijders. Dit boek, en ook het boek van Alfons van Bokhorst en Leen Fijnekam, zijn te koop in de museumwinkel.

Vlak voor de eerste lockdown, op 8 maart 2020, werd de installatie 'Waiting for it to end' van Palestijns-Libanese kunstenaar Alaa Minawi onthuld. Het vormde onderdeel van het programma 'Kunst van de Vrijheid'. De installatie verbeeldt twee mensen die troost zoeken bij elkaar, samen wachtend op het einde van de wreedheid van de oorlog. In 2020 waren diverse voorstellingen bij de installatie geprogrammeerd, maar deze moesten vanwege de coronapandemie worden geschrapt. Van Beek: "Die voorstellingen hebben we niet opnieuw opgezet. We merkten dat de fut er een beetje uit is rond 75 jaar bevrijding." Voor het museum is het coronajaar een hectisch jaar geweest, zo miste het museum zo'n 30.000 bezoekers. Ook de fluisterboten konden slechts op halve kracht varen vanwege halvering van het aantal passagiers door de anderhalve meter maatregelen. Tijdens de sluiting miste het museum tevens de omzet van het museum café 'Biesonder'. "We waren graag eerder open gegaan met ons terras, maar het museum is onze hoofdactiviteit, zodat de horeca niet eerder open mocht."

Restauratie van het schilderij Sint Elisabethsvloed van H. Weingärtner in 2017. Dit schilderij is sinds 2002 in bruikleen van het NoordBrabants Museum in Den Bosch.

**We zijn weer open
en heten u
van harte welkom!**

“We eren Marieke Lucas Rijnveld met Altena Boekenbal op Slot Loevestein”

Het Woercums Literair Café werkt samen met Marieke Lucas Rijnveld aan het Altena Boekenbal dat 25 september wordt gehouden op Slot Loevestein. Bij het literaire evenement zijn ook Stichting Poëzie Land van Altena, de Bibliotheek Cultuurpunt Altena en de middelbare scholen in de regio betrokken.

Tijdens het Boekenbal treedt Marieke Lucas Rijnveld op als curator, zij stelde de gastenlijst met bevriende schrijvers samen. Zo zijn onder meer te gast Jaap Robben, Roxanne van Ieperen, Vonne van der Meer, Thomas Verbogt, Lize Spit, Anna Enquist en Joke van Leeuwen. Ook schrijver Jan van Mersbergen, eveneens opgegroeid in de streek, is te gast tijdens het Altena Boekenbal. Alle schrijvers worden geïnterviewd door Hanneke Groenteman en Theo Hakkert.

Marieke Lucas Rijnveld en Jan van Mersbergen in de Teerkamer bij het Woercums Literair Café

Sjaak Groeneveld van het Woercums Literair Café is de kartrekker voor de organisatie van het Altena Boekenbal. “Het plan voor het Altena Boekenbal ontstond vorig jaar na de literaire successen van Marieke Lucas Rijnveld (1991). Ze was ook al onze gast tijdens Letteren op Slot Loevestein in 2018 en wilde zelf het Boekenbal graag op het slot houden. We willen van het Boekenbal echt een mooie, literaire avond maken. Omdat we ook graag jongeren kennis willen laten maken met poëzie en literatuur werken we samen met de Nijmeegse literaire organisatie De Wintertuin. De hieraan verbonden schrijvers begeleiden workshops voor leerlingen van de Schans, het Altena College en het Willem van Oranje College. Zij dagen leerlingen uit verhalen te schrijven, maar dat mogen ook gedichten, songteksten, raps of spoken words zijn.” Groeneveld is vooral blij dat het Boekenbal zo ook leidt tot een educatief samenwerkingsproject met heel veel verschillende organisaties. Hij houdt nog een kleine slag om de arm over de datum van 25 september. De organisatie kampt nog met een financieel gat, omdat op Slot Loevestein minder ruimte beschikbaar is. Dat betekent minder betalende bezoekers. Donaties zijn dan ook meer dan welkom.

Marieke Lucas Rijnveld won in 2020 als eerste Nederlandse auteur de internationale Booker Prize voor haar roman ‘De avond is ongemak’. Haar tweede roman ‘Mijn Lieve Gunsteling’ werd genomineerd voor de Libris Literatuurprijs. Ook haar twee dichtbundels ‘Kalfsvlies’ en

‘Fantommerrie’ werden bekroond met prijzen. Rijnveld groeide op in Nieuwendijk en wie haar boeken leest, zal haar vroegere woonplaats zeker herkennen in haar oeuvre. In het dorp wordt 25 september ook een gedicht van haar onthuld in samenwerking met de Stichting Poëzie Land van Altena. Sjaak Groeneveld zelf is diep onder de indruk van het werk van Rijnveld. “Haar boeken, maar ook haar poëzie zijn zo indringend om te lezen. Haar verhalen kruipen als het ware onder je huid, echt heel sterk. Neem bijvoorbeeld het einde van ‘De avond is ongemak’, dat is echt subliem.”

Marieke Lucas Rijnveld op Slot Loevestein
Foto: Woercums Literair Café

Gedachtengoed van Hugo de Groot staat centraal op Slot Loevestein

Annabel Dijkema uit Hank is sinds 1 oktober 2020 Hoofd museale zaken op Slot Loevestein. Het eeuwenoude slot op de grens van Brabant, Holland en Gelderland is onlosmakelijk verbonden met de historie van onze streek. Met het Hugo de Groot jaar wordt een bijzondere episode uit de geschiedenis van het slot belicht.

“We hebben op Slot Loevestein lang nagedacht hoe we aandacht moesten besteden aan het jubileum van vierhonderd jaar na de ontsnapping van rechtsgeleerde Hugo de Groot in 1621. Het verhaal van de boekenkist kent iedereen wel, dat wilden we zeker gebruiken. Maar we wilden toch vooral zijn gedachtengoed centraal stellen”, zo vertelt Dijkema die als Hoofd museale zaken een belangrijke rol speelde bij de samenstelling van de expositie. “We wilden vooral laten zien hoe dat gedachtengoed nog altijd voortleeft in onze huidige maatschappij. Daarvoor hebben

Annabel Dijkema fotograaf Madelien Jansen
Foto: Madelien Jansen

we veel specialisten geraadpleegd en al hun kennis en kunde gebruikt bij de inrichting.” Zijn gedachtengoed komt vooral aan bod in het ‘Universum van gedachten’ waar aandacht wordt besteed aan het Mare Liberum – het recht op de vrije zee – en aan zijn meest bekende werk over het oorlogsrecht.

Wie de expositie bezoekt, maakt als eerste kennis met het verhaal over zijn ontsnapping in de boekenkist. Bezoekers kunnen zo zelf beleven hoe het voelt om in zo’n kist opgesloten te zitten. In de cel waar Hugo de Groot van 1619-1621 gevangen zat, wordt zijn portret getoond, maar ook zijn levensverhaal verteld. Als laatste betreden bezoekers het ‘Universum van gedachten’. “Het was wel een domper dat we op 22 maart – precies 400 jaar geleden – dicht waren, maar we hebben echt alle digitale opties gebruikt. Zo hebben we een film laten maken om te laten zien hoe zo’n ontsnapping anno 2021 eruit zou zien, maar ook in podcasts

“We zijn blij dat de tentoonstelling nu bezocht kan worden. Zeker in de cel waar Hugo gevangen zat, willen we ook komende jaren zijn verhaal blijven vertellen.”

wordt zijn verhaal verteld.” Op 22 maart is de tentoonstelling ‘400 jaar Hugo de Groot’ officieel geopend door Dineke de Groot, president van de Hoge Raad, ze treedt op als ambassadeur van het Hugo de Groot jaar. “We zijn blij dat de tentoonstelling nu bezocht kan worden. Zeker in de cel waar Hugo gevangen zat, willen we ook komende jaren zijn verhaal blijven vertellen.”

Ook in het zomerprogramma van Slot Loevestein is aandacht voor het leven van Hugo de Groot. Op 10 juli is er een cultuurwandeling en in augustus worden door het IFFG films vertoond die aansluiten bij De Groots gedachtengoed. In 2022 staat het thema water centraal op Slot Loevestein.

www.slotloevestein.nl

“Evenementen geven kleur aan Altena”

Wie in Altena een evenement wil organiseren, komt vanzelf terecht bij Adrienne van der Meijden, coördinator evenementen bij de gemeente Altena. Ze doet meer dan het verstrekken van evenementenvergunningen aan organisaties alleen. Adrienne is de verbindende schakel tussen de gemeente en al die organisaties.

Adrienne van der Meijden

“We doen er bij de gemeente alles aan om een mooi evenement mogelijk te maken. Wij denken daarbij vooral in mogelijkheden. Ik heb echt een heel veelzijdige functie. Ooit ben ik bij de gemeente Woudrichem begonnen en mocht ik later hetzelfde werk ook bij de gemeente Aalburg doen. Door de fusie heb ik nu ook de voormalige gemeente Werkendam als bonus erbij gekregen. Altena kent echt een bruisend verenigingsleven, elk dorp heeft daarbij zijn eigen identiteit.” Evenementen zijn belangrijk. Ze hebben een sociaal maatschappelijke functie en dragen bij aan de leefbaarheid. Ze zorgen voor verbinding, zowel cultureel als economisch en ook op het gebied van recreatie en toerisme. “We kennen geen grote dancefestivals met een landelijke uitstraling, maar wel grotere evenementen zoals het Visbakken in Woerkum, de Havendagen in Werkendam, de Streekdagen in Meeuwen en de Zomerfeesten in Almkerk.” Inwoners uit het Land van Heusden en Altena komen hier heel graag op af, blijkt uit de grote bezoekersaantallen. “Maar we hebben ook veel Oranjeverenigingen. Dit jaar organiseerden zij activiteiten op Koningsdag in maar liefst zestien dorpen ondanks corona, wel volgens de landelijke richtlijnen natuurlijk.”

Wanneer iemand een idee voor een evenement heeft, klopt die vaak aan bij Adrienne van der Meijden. Aan enthousiasme ontbreekt het

meestal niet, is haar ervaring. Adrienne denkt graag mee over de opzet van het evenement en bekijkt wat er allemaal mogelijk is. Wanneer het plan verder is uitgewerkt en het tijd is om een aanvraag voor een vergunning in te dienen, geeft Adrienne daar ook advies over. De aanvraag wordt getoetst op onder andere veiligheid. Dit gebeurt in overleg met brandweer, politie en de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR). Soms neemt Adrienne vooraf ook een kijkje bij een grootschalig of nieuw evenement om alles goed in beeld te krijgen. “Erg leuk om te doen en zo kan ik de organisatoren nog beter tips geven.”

Hoewel tijdens de coronapandemie evenementen tijdelijk werden verboden, beleefde ze toch een druk jaar. Vooral ook omdat de landelijke richtlijnen voor het organiseren van een evenement steeds wijzigden. Het effect ervan was vaak onduidelijk. “Bij de eerste lockdown voorjaar 2020 was er vooral schrik bij de organisatoren. Ik kreeg vaak de vraag gesteld wat die lockdown nu precies in de praktijk betekende voor het evenement dat al gepland stond. Veel evenementen werden toen verzet naar

Havendagen Werkendam - Foto: WMI

de herfst. In de zomer van 2020 konden wel kleinschalige evenementen plaatsvinden, maar in aangepaste vorm. Er kwam veel creativiteit los bij het omgaan met de coronarichtlijnen, vanuit de gedachte wat er nog wel mogelijk was. Bijzonder om dat te merken! Het is heel fijn om te ervaren dat het contact met organisaties over en weer goed is. Het geeft me veel energie en voldoening wanneer je met elkaar dan toch voor de inwoners van Altena een evenement kan organiseren. Zo kunnen we ook in deze moeilijke periode voor enige ontspanning zorgen. Daar word ik helemaal blij van!”

Visbakken Woudrichem - Foto: VVV Biesboschlinie

“Evenementen zijn belangrijk. Ze hebben een sociaal maatschappelijke functie en dragen bij aan de leefbaarheid.”

Benederpop - Foto: SWJA De Soos Almkerk

Een evenement organiseren?

Op www.gemeentealtena.nl/vergunningen/evenementenvergunning is te lezen hoe dat mogelijk is. Voor kleinere evenementen is het melden ervan voldoende. Voor een groter evenement is een vergunning nodig. Voor vragen en ondersteuning kunt u terecht bij Adrienne van de Meijden, bereikbaar per mail evenementen@gemeentealtena.nl en telefonisch 0183 51 67 04.

Info & Contact

Bezoekadres:
Sportlaan 170, 4286 ET Almkerk

Postadres:
Postbus 5, 4286 ZG Almkerk

Telefoon: (0183) 516100
Fax: (0183) 660397

E-mail: info@gemeentealtena.nl
Website: www.gemeentealtena.nl

